

MASARYKOVA UNIVERZITA

PBSNPB2:

Účetnictví a zdanění neziskových organizací **Fundraising** **Finanční řízení neziskových organizací**

Jakub Pejcal

jakubpejcal@mail.muni.cz

ESF MU, Katedra veřejné ekonomie (kancelář č. 416)

Centrum pro výzkum neziskového sektoru

<http://cvns.econ.muni.cz/>

<https://www.facebook.com/CVNS>

OBSAH PŘEDNÁŠKY

- ❑ účetnictví
- ❑ účetní legislativa
- ❑ specifika účetnictví NNO
 - ❑ rozsah
 - ❑ výkazy
 - ❑ doklady
 - ❑ archivace
- ❑ zdanění NNO
 - ❑ proč?
 - ❑ specifika
 - ❑ jednotlivé daně

ÚČETNICTVÍ

- ❑ informační systém, který poskytuje základní informace o finančních aktivitách a stavu majetku účetní jednotky (tj. právnické osoby)

- ❑ účetnictví musí být (§ 8, zákona o účetnictví):
 - ❑ správné (neodporuje zákonu),
 - ❑ úplné (obsahuje vše),
 - ❑ průkazné (navázáno na skutečnost),
 - ❑ srozumitelné (nadáno schopností jednoznačně určit informace),
 - ❑ trvalé (uchovatel informací).

- ❑ účetnictví plní tyto funkce:
 - ❑ evidenční,
 - ❑ analyticko-vyhodnocovací,
 - ❑ kontrolní.

LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA ÚČETNICTVÍ

- ❑ zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů
- ❑ předpis č. 353/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- ❑ vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví pro účetní jednotky, jejichž hlavním předmětem činnosti není podnikání
- ❑ české účetní standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání (standardy č. 401 – 413)
- ❑ vnitřní předpisy organizace (stanovy, organizační řád...)
- ❑ vnitřní směrnice organizace (o finančním řízení, o účetnictví...)

VYHLÁŠKA Č. 504/2002 SB.

□ stanoví:

- rozsah a způsob sestavování účetní závěrky
- uspořádání a obsahové vymezení položek majetku
- uspořádání a obsahové vymezení nákladů a výnosů
- směrnou účtovou osnovu
- účetní metody
- ...

□ řídí se jí:

- politické a politická hnutí
- spolky
- církve a náboženské společnosti
- obecně prospěšné společnosti
- zájmová sdružení PO
- nadace, nadační fondy, ústavy
- společenství vlastníků jednotek
- veřejné vysoké školy
- jiné účetní jednotky...

- (Předpis č. 353/2001 Sb. stanovuje obdobné pro oblast specifické formy účetnictví)

ČESKÉ ÚČETNÍ STANDARDY

- ❑ (metody a postupy vedení a zpracování účetnictví)
- ❑ 401 – účty, účtování na účtech, vnitroorganizační účetnictví
- ❑ 402 – otevírání a uzavírání účetních knih a účetní závěrka
- ❑ 403 – inventarizační rozdíly
- ❑ 404 – kursové rozdíly
- ❑ 405 – deriváty
- ❑ 406 – cenné papíry, podíly a směnky
- ❑ 407 – opravné položky k pohledávkám, rezervy
- ❑ 408 – krátkodobý finanční majetek a úvěry
- ❑ 409 – dlouhodobý majetek
- ❑ 410 – zásoby
- ❑ 411 – zúčtovací vztahy
- ❑ 412 – náklady a výnosy
- ❑ 413 – vlastní zdroje a dlouhodobé závazky

ÚČETNICTVÍ NNO

- ❑ NNO musí plně respektovat zákon o účetnictví (přechod od výdajového k akruálnímu principu)
 - výdajový princip (účtují v okamžiku, kdy dojde ke změně stavu finančních prostředků)
 - akruální princip (účtují v okamžiku, kdy událost nastala – bez ohledu na změnu stavu finančních prostředků)

- ❑ zjednodušený rozsah X úplný rozsah (x jednoduché účetnictví)

- ❑ Jednoduché účetnictví
 - ❑ upravuje je zákon o účetnictví (§ 38a) a předpis č. 353/2001 Sb.
 - ❑ mohou vést vybrané NNO (občanská sdružení a jejich organizační jednotky, církevní právnické osoby a honební společenstva) pokud tuto formu již vedli k 31. 12. 2004

ZJEDNODUŠENÝ ROZSAH ÚČETNICTVÍ

- ❑ přednostně v plném rozsahu
- ❑ zákon o účetnictví připouští i zjednodušený rozsah a jmenuje subjekty, které jej mohou vést (občanská sdružení a jejich organizační jednotky, církve a náboženské společnosti, církevní právnické osoby, obecně prospěšné společnosti, honební společenstva, nadační fondy, společenství vlastníků jednotek)
- ❑ „zjednodušený“ účetní rozvrh – účtové skupiny (XXx)
(nemusí užívat analytické ani podrozvahové účty při záznamu účet. skutečností)
- ❑ spojeno účtování v deníku s účtováním v hlavní knize
(americký deník spojení několika evidencí účetních skutečností do jedné rozsáhlé a „přehledné“ ev.)
- ❑ netřeba účtovat o předvídatelných a možných ztrátách a ziscích
(časové rozlišení)
- ❑ zjednodušený rozsah účetní závěrky (tj. výkazů o chodu organizace)

ÚČETNICTVÍ V PLNÉM ROZSAHU

- ❑ tak, jak je zvykem pro ziskové organizace
 - ❑ „lepší“ uspořádání dat – více přehledné...
 - ❑ více výkazů, které jsou více podrobné...

- ❑ účetnictví v plném rozsahu poskytuje údaje, se kterými se následně lépe pracuje při případné analýze ekonomického chodu organizace

- ❑ některé neziskové organizace však „dokonalé“ výkazy nepotřebují a z toho důvodu volí jednodušší formu vedení účetnictví

ÚČETNÍ VÝKAZY – ÚČETNÍ ZÁVĚRKA

- ❑ výkaz zisku a ztráty (údaje o nákladech a výnosech za rok činnosti organizace) přizpůsoben pro členění nákladů na hlavní a doplňkovou činnost
- ❑ rozvaha (balance) – základní přehled o majetku podniku a způsobu jeho krytí
- ❑ příloha účetní závěrce – „doprovodný text k účetní závěrce“
- ❑
- ❑ (přehled o peněžních tocích) – výkaz o změnách finančních prostředků podniku
- ❑ (přehled o změnách vlastního kapitálu) - ...

JAK VYPADÁ ÚČETNÍ DOKLAD 1

- ❑ účetní doklad – záznam, kterým účetní jednotka prokazuje proběhlou skutečnost, slouží jako základ pro zápis v účetnictví (tzv. účetní záznam)
- ❑ prvotní vs. druhotný (účetní) doklad

- ❑ Příklady prvotních dokladů:
 - ❑ paragon, nájemní smlouva;
 - ❑ faktura;
 - ❑ výpis z běžného účtu;
 - ❑ inventurní soupis.
- ❑ Příklady účetních dokladů:
 - ❑ výdejový / příjmový pokladní doklad;
 - ❑ přijatá /vydaná faktura;
 - ❑ výpis z běžného účtu;
 - ❑ interní doklad.

- ❑ Náležitosti prvotních (resp. účetních) dokladů:
 - ❑ (označení účetního dokladu),
 - ❑ obsah hospodářské (účetní) operace,
 - ❑ peněžní částka nebo informace o ceně za měrnou jednotku a vyjádření množství,
 - ❑ okamžik vystavení prvotního dokladu,
 - ❑ (okamžik uskutečnění účetního případu),
 - ❑ identifikace stran hospodářské operace,
 - ❑ (podpisový záznam osoby odpovědné za účetní případ a za zaúčtování).

JAK VYPADÁ ÚČETNÍ DOKLAD 2

VÝDAJOVÝ POKLADNÍ DOKLAD č. **140036** ze dne **30.6.1999**

Firma: **JUNÁK** - svaz skautů a skautek ČR
 PARDUBICKÝ KRAJ
 Lexova 2252, 530 02 Pardubice
 IČO: 708 81 333 ev.č. 530

Cena bez DPH **49,10**
 +% DPH
 Celkem Kč **60,-**

DIČ: **140036**

Slovy **šedesátků**

Vyplaceno komu **Sr. Vomáčka, Makusova 6**
Pardubice DIČ: **140036**

Účel platby **batérie do str. komery**

Vydal: **[Signature]** Přijal: **Vomáčka**
 [Signature]

Tisk Batériek, tel: 062/37 42 881

Účetní doklad

KOTVA a.s.
 nam. Republiky 37 Praha 1
 644 - Zelezarství
 DIČ: 001-60193808

Cis. dokladu 151641

BATERIE		60,00	Kc
481000100	+	*	15,00

CELKEM 60,00 Kc

HOTOVE	60,00	Kc
VRATIT	0,00	Kc

DPH 22,00% = 10,90 z 60,00 Kc
 Zaklad dane (cena bez DPH) 49,10 Kc

Pokladni místo číslo 646
 ***** Dekujeme za Vasi navstevu *****

159456 644 646 3 3 29.06.99 11,10

Prvotní doklad

Metodika č. 8 DOKLADY V ÚČETNICTVÍ (Junák – Svaz skautů a skautek ČR)

ARCHIVACE ÚČETNÍCH ZÁZNAMŮ

- účetní doklad – záznam, kterým účetní jednotka prokazuje proběhlou skutečnost, slouží jako základ pro zápis v účetnictví

Druh dokumentu	Počet let archivace
stejnopisy evidenčních listů	3 roky
účetní záznamy, kterými účetní jednotky dokládají formu vedení účetnictví	5 let
účetní doklady	5 let
účetní knihy	5 let
odpisové plány	5 let
inventurní soupisy	5 let
účetový rozvrh	5 let
pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	6 let
účetní uzávěrka	10 let
výroční zpráva	10 let
daňové doklady pro DPH	10 let
mzdové listy nebo účetní záznamy o údajích potřebných pro účely důchodového pojištění	30 let

- <http://www.inkam.cz/SPRAVA-DOKUMENTU/Archivace-dokladu-podle-zakona.html>

ZDANĚNÍ NNO – PROČ?

- ❑ zdaněním NNO naplňuje stát tyto funkce:
- ❑ **alokační funkce** – nepřímá veřejná podpora, kdy stát poskytuje NNO daňové úlevy a vzdává se tak části svých příjmů ve prospěch vybraných činností, které považuje za důležité podporovat
- ❑ **stimulační funkce** – prostřednictvím vybraných nastavení ovlivňuje stát daňovou politikou činnost a chování NNO
- ❑ **regulační funkce** – stát reguluje chování NNO tak, aby jejich činnost vyhovovala státním požadavkům

SPECIFIKA ZDANĚNÍ NNO

- ❑ NNO jsou zdaňovány v tzv. **specifickém daňovém režimu**
 - ❑ stát poskytuje NNO určité výhody
(NNO nepodléhají daním vůbec nebo se na ně nevztahují daně v plné výši)
- ❑ **NOZ a veřejná prospěšnost – původní koncept vs. skutečnost**
(„veřejně prospěšný poplatník“ vymezený dle právní formy)
(negativní vymezení)
- ❑ Proč specifický daňový režim?
 - ❑ NNO snižují výdaje státu
 - ❑ NNO představují dodatečné přínosy pro společnost
(poskytují služby za nulové nebo zvýhodněné ceny)

DANĚ, KTERÉ NA NNO DOLÉHAJÍ

- ❑ **Daň z příjmů právnických osob**
 - ❑ příjmy, které plynou z **hlavní činnosti**
 - ❑ příjmy, které plynou z **doplňkové činnosti**
- ❑ **Daň z přidané hodnoty**
 - ❑ za specifických podmínek (ekonomická činnost, pořizuje zboží z jiného členského státu EU,
- ❑ **Daň z nabytí nemovitých věcí**
 - ❑ za specifických podmínek osvobozeny
- ❑ **Daň z nemovitých věcí**
 - ❑ osvobození při užívání pro účely organizace
- ❑ **Daň silniční**
 - ❑ Pokud není zdaněna činnost, v rámci které je vozidlo užíváno, dojde k osvobození

SHRNUTÍ

- ❑ účetnictví jako informační systém
- ❑ základní představa o účetní legislativě
- ❑ specifika účetnictví NNO – proč jej NNO vedou?
 - ❑ rozsah - omezený
 - ❑ výkazy - Rozvaha, Výkaz zisku a ztráty...
 - ❑ doklady - prvotní a druhotné; různé druhy
 - ❑ archivace - u každého dokladu jiná
- ❑ zdanění NNO
 - ❑ proč?
 - ❑ specifika – „specifický daňový režim“
 - ❑ jednotlivé daně

POUŽITÁ LITERATURA

□ Doporučená literatura:

- REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. aktualizované vyd. Praha: Ekopress, 2010, 188 s. ISBN 9788086929545.

- MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace : vznik, účetnictví, daně*. Vyd. 11. Olomouc ANAG, 2011, 254 s. ISBN 9788072636754

- příslušná – zmíněná - legislativa